

ÖVERKLAGAN

Miljödelegationen vid Länsstyrelsen Västernorrland

Beslutsdatum 2021-07-01; diarienummer 551-2339-2021

Ånge Vindkraft överklagar Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västernorrlands beslut om att bevilja Vattenfall/Klev Wind AB förlängd igångsättningstid för vindindustriområdet Klevberget i Ånge kommun. Vi yrkar på att Mark- och miljödomstolen i Östersund ska häva Miljöprövningsdelegationens beslut och inte ge Vattenfall/Klev Wind förlängd igångsättningstid eftersom deras skäl för att få förlängd igångsättningstid ej är giltiga.

Bakgrund

Klev Wind AB är ett helägt dotterbolag till Vattenfall Vindkraft AB som har tillstånd att uppföra 35 vindkraftverk med en maxhöjd på 200 meter på Klevberget söder om Fränsta i Ånge kommun. Tillståndet vann laga kraft den 15 oktober 2016 och igångsättningstiden löper ut den 15 oktober 2023.

Miljöprövningsdelegationen menar att Vattenfall/Klev Wind har två giltiga skäl för att få förlängd igångsättningstid, vilka ligger till grund för Miljöprövningsdelegationens beslut. De två giltiga skälen skulle vara:

- Försenad nätanslutning
- Den pågående pandemin

Vårt yrkande

Vi yrkar på att inget av de två skälen ska betraktas som giltiga.

För att skäl ska ses som giltiga ska verksamhetsutövaren redogöra för och bevisa att man kontinuerligt gjort sitt yttersta för att arbetet inte ska försenas. Vi menar att Vattenfall/Klev Wind inte tillräckligt konkret bevisar att de har gjort sitt yttersta för att motverka och påverka förseningar.

Vattenfall/Klev Wind hänvisar till en dom (målnummer M 9995-19) som enligt dem ska utgöra praxis för förseningar som beror på nätanslutningar. Vi menar att denna dom inte är jämförbar med detta mål då den förlängda igångsättningstiden i den domen baseras på att det tog 4,5 år att färdigställa en förstudie som skulle genomföras. Någon motsvarande omständighet finns inte i Vattenfall/Klev Winds redogörelse i detta mål varför jämförelsen ej är relevant.

Vattenfall/Klev Wind hänvisar vidare till två domar som enligt dem också skulle ha relevans för detta mål. Domarna avser bifall för förlängd igångsättningstid för vindindustriområdena Östavall (M 13519-19) och Långåsen (M 13516-19) i Ånge kommun. Vi menar dock att inte heller dessa mål är jämförbara eller relevanta för detta mål eftersom dessa behandlar stamstationen Tovåsen, vilken enligt tidplanen ska stå klar Q3 2022 – dvs i god tid innan Vattenfall/Klev Winds befintliga tillstånd förfaller den 15 oktober 2023. I dessa två mål sattes dessutom den förlängda igångsättningstiden till den 31 december 2023, vilket innebär att de

två vindindustriområdena Östavall och Långåsen ska vara igångsatta endast 2,5 månader efter det slutdatum som finns i Vattenfall/Klev Winds befintliga tillstånd. Om Östavall och Långåsen-domarna är relevanta för detta mål så menar vi att även Vattenfall/Klev Wind borde hinna färdigställa Klevberget enligt sin uppsatta tidplan.

Vi menar att det enda som är relevant för detta mål vad gäller Klevbergets nätanslutning är tidplanen för densamma. Enligt den kan Klevberget anslutas till elnätet i maj 2023. Eftersom det befintliga tillståndet löper ut den 15 oktober 2023 har Vattenfall/Klev Wind alla möjligheter att arbeta på enligt sin tidplan som gör gällande att upphandlingsarbeten avslutas juni 2021, byggstart för anläggningsarbeten sker i juni 2021, turbinresningar sker 2023 och elanslutning sker i maj 2023. Skulle förseningar uppstå kan Vattenfall/Klev Wind ansöka om förlängd igångsättningstid i senare skede.

Enligt Vattenfall/Klev Wind och Miljöprövningsdelegationen skulle den pågående pandemin också utgöra ett giltigt skäl för förlängd igångsättningstid. Här vill vi återigen hänvisa till den tidplan för Klevberget som Vattenfall/Klev Wind bifogat ansökan om förlängd igångsättningstid och jämföra den med den tidplan som fortfarande kommuniceras på projektets sida på Vattenfalls webbplats (bifogas som bilaga 2). Enligt den avslutas upphandlingsprocesserna i juni 2021; byggstart för anläggningsarbeten är juni 2021. Men sedan har Vattenfall/Klev Wind i den tidplan som bifogats ansökan om förlängd igångsättningstid avsatt mycket längre tid för anläggningsarbetena, vilket gör att arbetet med turbinresningarna skjuts framåt – ett arbete som inte behöver invänta den färdiga elanslutningen. För att styrka att tiden för anläggningsarbeten är orimligt lång i den uppdaterade tidplanen vill vi jämföra med ett annat aktuellt vindkraftsprojekt i Ånge kommun, nämligen RES Groups projekt Björnberget:

Björnberget är ett mycket större vindkraftsprojekt som omfattar byggnation av 60 vindkraftverk med en totalhöjd av 220 meter. RES Group har nu under våren 2021 realiserat projektet i mycket snabb takt och de har vida gått om Vattenfall/Klev Wind vad gäller projektstatus, och det mitt under den pågående pandemin.

När vi jämför RES Groups tidplan för Björnberget med Vattenfall/Klev Winds tidplan för Klevberget menar vi att det är anmärkningsvärt att Vattenfall nu räknar med att enbart anläggningsarbetena för 24 vindkraftverk med en totalhöjd på 200 meter ska ta 1,5 år. RES Group å sin sida räknar för sina 60 vindkraftverk på 220 meter att det från byggstart till spänningssatt vindindustriområde ska ta 1 år och 8 månader (från januari 2021 till augusti 2022). Vattenfall/Klev Wind hänvisar till försenad elanslutning, förseningar som orsakats av och kan komma att orsakas av pandemin samt till att "lokalisering medför att klimat och väder måste tillåtas påverka tidplanen". De två sistnämnda omständigheterna är i så fall RES Group minst lika påverkade av i sina projekt Björnberget samt kommande Gubbaberget (Ånge kommun). Ändå har RES Group för avsikt att under tidsperioden januari 2021-december 2023 driftsätta inte mindre än 72 vindkraftverk (Björnberget 60 st och Gubbaberget 12 st). Vattenfall/Klev Wind AB däremot hävdar att de inte ens klarar av att driftsätta 24 vindkraftverk före den 15 oktober 2023, trots att elanslutningen står färdig i maj 2023.

Med allt vi beskriver ovan menar vi att Vattenfall/Klev Wind inte gjort tillräckligt för att realisera projektet inom det befintliga tillståndets igångsättningstid och heller inte bevisar tillräckligt trovärdigt och konkret att de kontinuerligt arbetat för att göra det.

Förlängd igångsättningstid gör Vattenfall/Klev Winds tillstånd mer attraktivt vid en försäljning

Vi hävdar att det verkliga skälet till att Vattenfall/Klev Wind just nu ansöker om förlängd igångsättningstid är rent företagsekonomiskt, och därmed är det inte ett giltigt skäl.

Sedan ansökan om förlängd igångsättningstid lämnades in har Vattenfalls styrelse, i juni 2021, meddelat att projektet inte uppvisar tillräcklig lönsamhet och man har därför avblåst projekt Klevberget. Vattenfall Vindkraft AB kommer alltså inte – genom sitt dotterbolag Klev Wind AB – att realisera detta projekt.

Vi menar att den förlängda igångsättningstiden däremot är avgörande för deras möjligheter att sälja bolaget och tillståndet.

Istället för att *kontinuerligt* under våren 2021 arbeta med realiseringen av projekt Klevberget har Vattenfall/Klev Wind parallellt arbetat med att förbereda en försäljning av tillståndet. Detta menar vi bekräftas av att kontaktpersonen för Klev Wind AB till Sundsvalls Tidning nu sommaren 2021 berättade att det inte kommit som någon överraskning att Vattenfall inte kommer att realisera projektet; kontaktpersonen förklarade vidare att projektet som sådant är högst levande och att alla inblandade arbetar för att hitta en annan finansiell lösning. Det visar att Vattenfall/Klev Winds skäl är företagsekonomiskt.

Ytterligare skäl till varför det är högst olämpligt att ge Vattenfall/Klev Wind AB förlängd igångsättningstid:

Brott mot reglerna om samråd

Enligt Miljöbalkens 12 kap 6 paragraf ska verksamhetsutövare genomföra samråd som beskriver verksamhetens omfattning. I tillståndet från 2016 uppges att verksamhetsutövaren har genomfört samråd med Länsstyrelsen och Ånge kommun den 30 maj 2011 samt med allmänheten och närboende den 23 maj 2011. Men från myndighetssamrådet i maj 2011, med representant från Länsstyrelsen Västernorrland och Bygg- och miljökontoret i Ånge kommun, fram till den slutliga ansökan så ändrades antal vindkraftverk från 15 till 35 st och totalhöjd från 150 till 200 meter, utan att något nytt myndighetssamråd genomfördes. Bygg- och miljönämnden i Ånge kommun fick kännedom om förändringen först inför beslutet 2015 och påtalade att det var en brist att inget nytt myndighetssamråd hållits.

Myndighetssamråd hölls alltså i maj 2011 och då redogjorde Klev Wind för ett vindindustriområde som skulle omfatta 15 vindkraftverk med en totalhöjd på 150 meter enligt den samrådspresentation som finns hos Ånge kommun. Men bland Ånge kommuns alla handlingar i ärendet finner vi några ytterst anmärkningsvärda rader i en skrivelse från Länsstyrelsens representant på samrådsmötet i maj 2011. Skrivelsen är daterad 2011-08-30 och kompletterar protokollet från samrådsmötet; under rubriken *Hinderbelysning* skriver handläggaren: "Länsstyrelsen menar att påverkan från hinderbelysning inte enbart ska redovisas i text utan kompletteras med någon form av animering". Det här är ytterst

anmärkningsvärt eftersom samrådspresentationen alltså redogör för ett vindindustriområde med 15 vindkraftverk med en totalhöjd på 150 meter och hinderbelysning har aldrig krävts för vindkraftverk som är max 150 meter. Det står heller ingenting om fler och högre verk i samrådsprotokollet. Vi tolkar därför detta som att handläggaren på Länsstyrelsen redan sommaren 2011 visste om att Klev Wind hade för avsikt att lämna in en ansökan om högre vindkraftverk än 150 meter. Ändå genomfördes inget nytt myndighetssamråd och Bygg- och miljönämnden fick kännedom om förändringarna så sent som 2015 – först när de skulle ta ställning till ansökan som omfattade 35 st vindkraftverk på 200 meter. Detta är, menar vi, ett brott mot reglerna om samråd enligt Miljöbalkens 12 kap 6 paragraf. Och trots att det nu har gått lång tid så menar vi att hanteringen är så bristfällig att det ska tas med i bedömningen av detta mål. Framför allt med tanke på att det här beslutet om förlängd igångsättningstid, enligt beslutstexten, har fattats av en Miljöprövningsdelegation vid Länsstyrelsen Västernorrland som haft följande sammansättning: de som deltagit i beslutet är vid sidan av ordföranden en ensam miljöakkunring och detta är samma person som representerade Länsstyrelsen på samrådsmötet i maj 2011 och som i augusti samma år skrev skrivelsen med den anmärkningsvärda noteringen om hinderbelysning.

Vi konstaterar också att samtliga underlag som ligger till grund för tillståndsansökan och nu även förlängningen av tillståndet per idag är utförda under tiden 2011-2012, och inga uppdateringar har krävts in av Länsstyrelsen under tidens gång. Som exempel är beräkningarna för siktsfältsanalysen och ljudberäkningarna gjorda på en mycket mindre turbin än vad som KlevWind har lämnat in i sin layout.

Kungsörn i området

Redan i samråd 2011 motsatte sig Medelpads ornitologiska förening projektet med hänvisning till att hela området är örnrevirområde och ett vindindustriområde skulle innebära stor risk för kollisioner och habitatförluster. Vi vet idag att kungsörn finns i området i princip dagligen; både Vattenfall och Länsstyrelsen Västernorrland har fått film tillsänt sig som visar på närvaro av kungsörn här; ändå ställde Länsstyrelsen / Miljöprövningsdelegationen inte ens krav på att kompletterande inventeringar skulle göras inför beslut om förlängd igångsättningstid.

Sametinget avstyrker med hänvisning till nytt kunskapsläge

Sametinget avstyrker förlängd igångsättningstid med hänvisning till att skälen för att bevilja förlängningen inte är tillräckliga och att en aktuell miljökonsekvensbeskrivning saknas som kan styrka att det inte inträffat några förändringar i förhållande till renskötseln samt att kunskapsläget för påverkan av vindkraft på renskötseln har förbättrats t ex genom forskning som visar på att vindkraft och luftburna kraftledning ger undvikelseeffekter på renar både under anläggningstid samt under driftfas.